

Freds rörelsen i Kungälv

Medlemsmöte 2019-03-25: Kenneth G Forslund berättar om **Sveriges syn på kriget i Jemen**

Assar Wixe hälsade åhörarna välkomna och presenterade kvällens föredragshållare, Kenneth G Forslund, ordförande i riksdagens utrikesutskott.

Forslund började med att förklara, att kriget i Jemen är ett proxikrig, dvs. ett krig genom ombud, och att sådana krig alltid är svåra att lösa. Regeringen i Jemen stöds av Saudiarabien och huthirebellerna stöds av Iran

EUs utrikesministermöte har förordat, att EU ska stödja FN och insamlingen av pengar till humanitära insatser. Vid givarkonferensen i Geneve senast, där Schweiz, Sverige m.fl. var arrangörer, gavs löften om pengar. Problemet är, att givarviljan har minskat och knappt hälften av pengarna kommer in. Sverige har lovat att bidra med 248 miljoner.

Vid Stockholmskonferensen 2018, även kallad Rimbokonferensen, deltog alla parter. Iran var positiva till att huthirebellerna deltog. Det kan få andra länder att se positivt på Iran, som behöver ha "vänner" i världen, eftersom USA har ökat sanktionerna mot dem. Även Sverige ställer krav på Iran. Saudiarabien stöds av USA, men efter mordet på journalisten Jamal Khashoggi, har USA blivit mer negativa till dem. Förhandlingarna i Rimbo gav ingen lösning på konflikten, men det gavs löften om tillträde för humanitär hjälp, löften som inte hållits fullt ut.

I utrikesutskottet är man överens om att kriget i Jemen är en allvarlig humanitär katastrof, som måste stoppas. Frågan är hur. Sverige vill få till stånd fredssamtal.

Därefter blev det tid för frågor från åhörarna. Den första handlade om *vapenförsäljningen till Saudiarabien och Förenade Arabemiraten*. Forslund svarade att Sverige bara säljer reservdelar till de båda länderna, för 6 resp. 10 miljoner kronor. Sverige betraktas som ett neutralt land, vilket inte är riktigt. Sedan 1992 är vi militärt alliansfria, inte neutrala. Därmed är vi eftertraktade som medlare och vi deltar också i olika undersökningsgrupper för FN. Sverige har ett nära samarbete med Nato, liksom Finland. Världlandsavtalet handlar mer om juridik, skatter, brottslighet t.ex. än om militära frågor.

Varför kan inte Sverige upphöra med vapenexporten till Saudiarabien? Enligt Forslund handlar det om Sveriges trovärdighet som avtalspart, dvs. att vi ska kunna sälja vapen till andra länder. Egentligen är all vapenexport olaglig och nuvarande försäljning är ett undantag.

Ett problem är att i de flesta internationella affärer används amerikanska dollar som betalningsmedel. EU vill skapa ett nytt system, men det går trögt. Företag är rädda för amerikanska sanktioner, t.ex. att inte få använda dollar. De kan t.ex. inte handla med Iran, för då straffas de av USA.

Ångrar ni vapenförsäljningen till Saudiarabien och Förenade Arabemiraten?

Forslund svarade att avtalet är gammalt, från Göran Perssons tid. Det är ett brett avtal, som inte bara gäller vapen utan också t.ex. sjukvård. De resor som företagare och politiker gör till Saudiarabien idag gäller annat än vapen. Utrikesutskottet ifrågasatte vapenexporten redan på Perssons tid och

Forslund hade gärna sett den ogjord. Orsaken då var, att efterfrågan på vapen var liten i Europa och man sökte nya marknader.

Om man inte säljer reservdelar, så fungerar ju inte vapnen. Varför säljer man då reservdelar?

Det är svårt att neka, för då riskerar man affärer i andra länder, man betraktas som opålitlig. Forslund tycker att det hade varit bättre, om FN förbjudit vapenförsäljning.

Hur resonerar andra länder som stoppat sin försäljning, Tyskland, Danmark, Norge, Finland?

Det kan gälla, att de har väldigt liten eller avslutad försäljning. Enligt Forslund har Sveriges export ingen betydelse för utgången av kriget.

Vapenexport är egentligen olaglig och kräver licenser. *Det är förbjudet att sälja vapen till krigförande länder eller diktaturer. Hur/varför fortsätter man då?*

Forslund förklarade att den lagen är ny och de flesta affärer är gamla och ingicks före den nya lagen.

Totalt sett är det färre konflikter i världen idag, men de är mer komplicerade och svåra att lösa.

En fråga om Sveriges humanitära insatser gällde, om vi gör allt vi kan. Vad betyder folkopinionen?

Opinionen är viktig och människors engagemang. Det har vi sett sedan Vietnamkriget.

När det gäller humanitär hjälp är det svårt att komma fram till de nödlidande, t.ex. i Myanmar, Jemen, Syrien, där de stridande hindrar hjälpen. Sverige är nummer fem av humanitära givare i världen i konkreta tal.

Har Sveriges roll tagit slut efter fredssamtalets slut?

Sverige respekteras som medlare och arrangör av fredsförhandlingar. Uppföljningen är FNs uppgift. Ingenting av Jemenavtalet har uppfyllts. Först måste striderna upphöra. Det vi kan göra är att be säkerhetsrådet att se till att avtalet uppfylls.

Varför kan vi inte bara samarbeta med och exportera till de nordiska länderna?

EU arbetar på detta, men länderna litar inte på varandra. Man diskuterar regler om forskningsprojekt, ska pengar bara gå till EU-länder? Svensk vapenindustri ägs av andra länder (utanför EU) t.ex. USA. Även Storbritannien, hur går det med brexit? Det finns en vilja i EU att samordna vapenindustrin, för att få ner kostnaderna. Detta gäller även civil industri.

Assar avtackade Forslund och berättade, att som tack för hans medverkan ger vi ett bidrag till Läkare utan gränser och deras verksamhet i Jemen. Detta glädde Forslund, som beundrar Läkare utan gränser för att de är ärliga och de sista som lämnar ett konfliktområde.

Kungälv 2019-03-25

Märit Larsson